

Forfatter: Winther, Christian

Titel: Poetiske Skrifter

Citation: Winther, Christian: "Poetiske Skrifter", i Winther, Christian: *Poetiske Skrifter*, udg. af Oluf Friis , 1927-29, s. 384. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-winterchr01val-shoot-idm139972043854448/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter

Gruppe, som de i Tiden tilhører. Det har aabenbart været et Par private Træk i Digtene, der har været Grunden for Winther til at lade dem ligge nogle Aar. Den Grund er nu faldet bort af sig selv. De ikke i Winthers Tid trykte Digte, der her er medtaget, er alle daterede i Manuskrifterne og er derfor indsat paa deres Plads i Rækken, eller i hvert Fald i deres Gruppe, saaledes at de indgaar i Helheden. (*Indledning*, Side XXXVI).

Litteraturreferencer.

Vilh. Andersen i »Danmark. Illustr. Familiealmanak« (1896); Julius Clausen: »Chr. Winthers Digtecyklus Til Ene«.

Noter.

229 »*Ma pur si aspre vie, ne si selvaggie* o. s. v. Men dog ved jeg ikke at søge nogen Sti saa raa og vild, at ikke Amor altid kommer talende Elskovsord med mig, og jeg med ham«. Citatet er taget fra Petrarca's Sonet Nr. 27: »Solo e pensoso i più deserti campi«. I Oversættelse af den svenske Petrarca-Forsker Fr. Wulff lyder hele Sonetten:

Jag vandrar ensam, tyngd af tunga tankar, —
Jag släpar mina steg på öde viddar.
Och blicken spanar efter att finna ställen
Dit icke spår af mänskofötter jeda.

Så endast kan jag hoppas bli förskonad
Från alla ögons undran och förvåning:
De släckta glädjetecknen i min uppsyn
Förräda för dem själens djupa vånad.

Men stränder, floder, skogar, bölg och branter.
De tyckas ändå se det kval som fyller
Mitt lif, hur väl det döljes för all världen.

Och aldrig finner jag så vilda trakter
Att icke Amor hittar vägen till mig
Och genast lockar mig till tal och svar!

Fr. Wulff: »En svensk Petrarca-Bok« (1905, Side 264).

231 »*Den, jeg nu skal elske, maa jeg tilbede*«. Citatet er fra Fru Gyllembourgs »Familien Polonius« [se »Noveller, gamle og nye, af Forfatteren til »En Hverdags« Historie«. Udgivne af J. L. Heiberg«. III, 66 (1834)].

Citatet er taget fra Samtalen mellem Horatio og Augusta. Han har fortalt om sin Ungdomskærlighed og Tabet af denne, der førte ham ind i »Begivenhedernes Strøm« og snart rev ham med sig langt bort fra hans »Huusguder«. Paa hendes Spørgsmaal, om han nu er sikker mod Amors Pile, svarer han: »Ak nei, min smukke Veninde! for Amors Pile er mit Bryst uden Bedækning, men hans Bind kan man ikke bære i sit 49de Aar. Den jeg nu skulde elske, maatte jeg tilbede; Fornuft, Hjerte, Phantasie, alle mine Sjælevner maatte forene sig i denne ene Følelse; Illusion kunde ikke mere finde Sted.«

231 »Hverken Verden eller Du« (*Tilegnelse*). Dette Digt samt »Til en Digter« (Side 151) og »Til Hende« (se nedenfor) sendte Winther fra Neu-Strelitz til Julie (1841). Under Digtet skrev han: »Dette Digt er begyndt i Strelitz, og Bestemmelsen dermed var, at sætte det engang foran en Samling Digte. Dette kan ske endnu, hvis jeg faar Deres Tilladelse dertil.« Manuskriptet har nogle mindre Afvigelser fra Trykket. Kun en har Interesse. Side 233 Linje 5 lyder opr.: »Skjøndt de bære ei mit Navn«. Det synes altsaa, som om Winther havde tænkt at udsende en Samling Digte anonymt.

233 Saa Havets Brusen, (*Ved Stranden*).

234 Du veed ei, hvor jeg er? (*Hvor?*).

I Manuskriptet staar over Digtet som et Slags Motto:
»Hvor er *Han* nu?»

Af et Brev.

Digtet kaldes i Manuskriptet »Til Hende«.

235 *ham, den lille blinde* Amor

236 Jeg kørte i dunkle Skove, (*Natligt Syn*).

239 O, kunde jeg Dit Knæ dog favne, (*Fortrøstning*).

Førsteudgaven har her som Motto:

Bei Ihr, bei Ihr ist Seligkeit,

Und ohne Sie ist Hölle.

Nach Bürger.

- 240 Naar jeg skal døe. (ingen særlig Titel, Begyn-
delsesordene som Overskrift).
- 242 Ud over Havets Mark, (*Fortærende Længsel*).
- 243 Ved en Fuglekræmmer's levende. (Fugle-
sang).
- 244 *Fruens Bøge* en lille Lystskov ved Odense.
- 246 *Gyldenlund* Charlottenlund.
- 246 Kunde jeg Roser male (*Fortryllede Roser*).
- 247 Lad os reise (*En Reise*).
- 251 Bøgen skyder alt sit Blad (*Hilsen i Vaar*).
- 252 Ved Veien paa en Steen jeg sad (*Trende
Nattergale*).
- 254 Jeg gik mig i Skoven (*I Skoven*).
- 255 O, var Du her i denne By (*Tilbageblik*).
- 556 *Æmmer*: glødende Aske, Gløder.
- 256 Dreng! — Du med de brune Lokker (*Til
Søvnen*).
- 258 Tilgiv — tilgiv! (*Tilgiv!*).
- 259 Hvor Mangen søger oi (*Jeg har fundet*).
- 260 Og var Du bleg, (*Bleg?*).
- 260 Hensjunken i mit Hjertes Drøm (*Indre
Liv*).
- 261 O, lad cisvinde (*Sang*).
- 262 Jeg gad saa gjerne være (*Flygtigt Ønske*).
- 263 Al den Veemod og Smerte (*Til min Musa*).
- 264 Jeg seer det grant.
Digtene Nr. 27—95 (se Indholdsfortegnelsen) var i
»Lyriske Digte« forenet under Titlen »Da jeg var ung«
(se Indledningen, XXXIII), med fortløbende Numre
1—67.
slette skrevne Blad slette = glatte.
- 278 *Rosa unica* (Latin) Eneste Rose.
- 285 *Jupiter* Digtet spiller paa Juppiter som Navn paa den
øverste Gud i den romerske Mytologi og som Navn
paa Planeten.
- 321 *fage* hurtigt, ilsomt.
- 327 De gamle Sagn fortælle.
Se Noter til »Skattene« (Side 377).
- 327 Mig Himlen var saa vild og graa (*I Havn*).
- 386

- 330 *Titania* Alfedronningen i Shakespeares »En Skærsommernats Drøm«.
- 336 Jeg hader dem, de lange Dage. (*Til Solen*). I græsk Mytologi var Apollo paa en Gang Solgud og Digtningens Gud. Efter den almindelige Opfattelse var det dog ikke ham, men Helios, der var Solvognens Styrer.
- 338 *Deiligheden* et Bolsted i Skovene om Rygaard ved Bramsnæs Vig. (Se Digtet til Thora Petersen i »Samlede Digtninger«, II, 93).
- 341 Læg Vedbendranken om min Hat. I Brev til Emilie Natalia Monrad, dateret Liselund 5te Aug. 1853, fortæller Winther: »Hun (Julie) har givet mig en ny Vedbendkrands om Hatten, som Andræ raisonnerer over; men det bryder jeg mig kun lidt om; jeg gaer lige freidigt med den, og den er mig kjærere end de Krands, man kommer paa Bankeskjød. Ja, det har jeg nok sagt een Gang før!« Med den sidste Bemærkning sigter Winther aabenbart til Digtet, der første Gang stod trykt i »Nye Digtninger« (1853) og som i Manuskriptet er dateret Liselund 13. Aug. 1852.
- 350 En lille Steen Du her modtage
I et Brev til Snoilsky skriver Fru Winther (24. Novbr. 1865): »Dette Brev er forsejlet med den *Amor med Fløjten*, som Digtet er skrevet til, det, Du synes saa godt om.« (N. B. III, 345). Chr. Winther var en Elsker af saadanne Stene og Gemmer. Paa sine Italiensrejser gennemsøgte han Antikvitetsforretninger og Guldsmedebutikker (se N. B. II, 157 og III, 217). Winthers Opfattelse af *Ynglingen med Fløjten* som en *Amor* har ingen Hjemmel i antik Kunst, hvor *Amor* altid afbildes med Lyre. Til Grund for Winthers Digt, der er en fri Fantasi over *Amor-Psyche* ligger Apulejus's (2. Aarh. e. K.) bekendte Eventyr om Amors og Psyches Kærlighed. I kort Genfortælling findes det i Moritz's »Götterlehre«, som Winther havde oversat (1846). I Kunsten var Motivet atter og atter benyttet siden Renæssancen. I Winthers Tid var det et Ynd-

lingsemne i dansk Kunst og Digtning: Thorvaldsen, Heiberg («Psyche», 1817). Paludan Müller («Amor og Psyche», 1833). Galeotti og Bournouville havde komponeret Balletter over det.

Det er Winthers egen Udformning af Eventyret, at han lader Psyche vaagne i en yndig Eng og her drages til Amor af hans Fløjtespil. Psyches Opløftelse i Gudernes Kreds sker i Eventyret først efter hendes lange Prøvelsestid.

Slutningsstrofen — Paakaldelsen af Eros — der munder ud i en Bøn om, at Kærligheden maa vare, til Døden kommer, er helt Winthers egen Tankegang.

355 Jeg takker Gud, at han mig gav.

Strofen, der findes i flere Varianter, er fra Juli—August 1876.